

БАТЕНЬОВА Ірина – спеціаліст вищої категорії кафедри загальнотеоретичної та прикладної підготовки, Київський фаховий коледж туризму та готельного господарства, вул. Князя Романа Мстиславича, 26, Київ, 02192, Україна (batenevairina@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-1751-0065>

БІЛОБРОВА Юлія – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист кафедри загальнотеоретичної та прикладної підготовки, Київський фаховий коледж туризму та готельного господарства, вул. Князя Романа Мстиславича, 26, Київ, 02192, Україна (julia.belobrova@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-2434-8576>

ЖАРКО Оксана – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист кафедри загальнотеоретичної та прикладної підготовки, Київський фаховий коледж туризму та готельного господарства, вул. Князя Романа Мстиславича, 26, Київ, 02192, Україна (ozharko@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-6523-0876>

DOI <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.61.2>

Бібліографічний опис статті: Батеньова, І. Білоброва, Ю., Жарко, О. (2025). Формування загальних та мовленнєвих компетенцій здобувачів освіти туристичної спеціалізації на заняттях з іноземної мови. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*, 61, 16–22, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.61.2>

ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНИХ ТА ІНШОМОВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТУРИСТИЧНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Анотація. У статті розглянуто питання формування загальних та фахових іншомовних компетенцій здобувачів освіти в умовах їхньої професійної міжкультурної мовленнєвої діяльності у сфері туризму. Мета статті – проаналізувати роль іноземних мов у навчанні здобувачів освіти з туризму та запропонувати шляхи вирішення актуальних проблем, пов'язаних із набуттям загальних, мовних та мовленнєвих навичок майбутніми працівниками туристичної галузі. Проаналізовано запропоновані вітчизняними та зарубіжними науковцями підходи до визначення понять загальних, міжкультурних, мовних та мовленнєвих компетенцій. Окреслено шляхи їх формування в процесі викладання іноземної мови майбутнім фахівцям туристичної сфери в курсі мовної підготовки за професійним напрямом. Охарактеризовано п'ять категорій компетенцій, які забезпечують якісну мовну підготовку здобувачів освіти: загальну, міжкультурну, лінгвістичну, комунікативну та дискурсивну (мовленнєву). Обґрунтовано, що результатом формування професійної іншомовної комунікативної компетенції є здатність фахівця вміло та ефективно використовувати знання іноземної мови в процесі комунікації у сфері туризму. Визначено, що іншомовна професійна комунікативна компетенція включає такі взаємопов'язані компоненти: лінгвістично-професійний, що охоплює усі засоби й елементи мови та мовлення, якими здобувач освіти повинен володіти для здійснення комунікації (тобто це мова, яку фахівець використовуватиме в майбутньому професійному спілкуванні); соціокультурний, який передбачає вміння здобувача правильно, доречно та вміло використовувати мову у відповідній професійній ситуації та сприяє кращому розумінню чужих і висловленню власних думок. Комунікативна компетенція передбачає опанування всіма видами мовленнєвої діяльності та основами культури усного й писемного мовлення, заснованими на соціокультурній базі знань. Стаття підкреслює важливість інтеграції мовної підготовки з професійними потребами здобувачів, що робить навчання більш мотивованим та ефективним.

Ключові слова: професійно-орієнтоване навчання, іноземна мова, мовна компетенція, комунікативна компетенція, туристична галузь, ділове спілкування.

BATENOVA Iryna – Specialist of the Highest Category at the Department of General Theoretical and Applied Training, Kyiv Professional College of Tourism and Hotel Management, Knyazya Romana Mstislavycha str., 26, Kyiv, 02192, Ukraine (batenevairina@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-1751-0065>

BILOBROVA Yulia – Specialist of the Highest Category, Teacher-Methodologist at the Department of General Theoretical and Applied Training, Kyiv Professional College of Tourism and Hotel Management, Knyazya Romana Mstislavycha Str., 26, Kyiv, 02192, Ukraine (julia.belobrova@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-2434-8576>

ZHARKO Oksana – Specialist of the Highest Category, Teacher-Methodologist at the Department of General Theoretical and Applied Training, Kyiv Professional College of Tourism and Hotel Management, Knyazya Romana Mstislavycha str., 26, Kyiv, 02192, Ukraine (ozharko@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-6523-0876>

DOI <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.61.2>

To cite this article: Batenova, I., Bilobrova, Yu., Zharko, O. (2025). Formuvannia zahalnykh ta inshomovnykh kompetentsii здобувачів освіти туристичної спеціалізації на зaniattakh з inozemnoi movy [Forming of general and foreign languages competences among students of tourism specialization in foreign language classes]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia «Filolohiia» – Problems of Humanities. «Philology» Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 61, 16–22, doi:<https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.61.2> [in Ukrainian].

FORMING OF GENERAL AND FOREIGN LANGUAGE COMPETENCES AMONG STUDENTS OF TOURISM SPECIALIZATION IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES

Summary. The article considers the issues of forming foreign language general and foreign languages competences of language learners in the conditions of professional intercultural speech activity of future specialists in the field of tourism and the hotel industry. This article aims to analyze the role of foreign languages in the education of students in tourism and suggests possible ways to solve current problems related to the language skills of future workers in the tourism industry. The article is devoted to the analysis of various approaches to defining the concept of foreign language professional competence, proposed by various national and foreign scholars and offers ways to form it in the process of teaching a foreign language to future tourism specialists in the course of language training. The authors of the article characterize five categories of competencies that ensure high-quality language training of students: general, intercultural, linguistic, communicative and discursive (speech) competence.. It is demonstrated that the result of forming of professional foreign language communicative competence is the ability of a specialist to skillful, effective and appropriate use of knowledge of a foreign language in the process of communication in the field of tourism. It is determined that foreign language professional communicative competence consists of the following interrelated components: linguistic-professional, which covers all the means and elements of language and speech that an education seeker must know to communicate, that is, this is the language that the specialist will use in future professional communication; sociocultural, which involves the ability of students to use the language correctly, appropriately and skillfully in the relevant professional situation. It contributes to better understanding and expression by a specialist. Communicative competence involves mastering all types of language activity and the basics of oral and written speech culture, which are based on a socio-cultural knowledge base. Communicative competence involves mastering all types of language activities and the basics for oral and written culture, which are based on the socio-cultural knowledge background. The article emphasizes the importance of integrating language training with the professional needs of students, making learning more motivating and effective.

Key words: professionally oriented training, foreign language, language competence, communicative competence, tourism industry, business communication.

Постановка проблеми. Індустрія туризму є одним із основних джерел доходу, стичні напрямки та заклади гостинності для приймання міжнародних відвідувачів. З метою підготовки кваліфікованих кадрів у туристичному секторі кожна країна готує свої найкращі тури-

секторі в усьому світі створено низку туристичних навчальних закладів. Навички усного спілкування в міжкультурному контексті, зрештою, є однією з найважливіших вимог до людей, які навчаються та працюють у сфері туризму. Актуальність теми дослідження зумовлена важливою роллю іноземних мов у професійній діяльності майбутніх працівників туристичної індустрії та невисоким рівнем сформованості в них необхідних мовних та мовленнєвих навичок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження має за основу аналіз теоретичних та емпіричних даних, оцінку ролі іноземних мов (особливо англійської) у туристичній діяльності, а також визначення актуальних проблем мовної освіти студентів-туристів, окреслених у наукових публікаціях на цю тему. Проблема поліпшення іншомовної підготовки фахівців різного професійного спрямування набула особливої актуальності і стала предметом багатьох досліджень. Психологічні аспекти формування комунікативної компетенції вивчали О. Бодальов, Н. Кузьміна та ін. Сутність і структуру іншомовної професійної комунікативної компетенції досліджували Н. Микитенко, Н. Гез, О. Павленко, Ю. Федоренко та ін. Суттєвий внесок у вивчення процесів формування мовних та мовленнєвих компетенцій у сфері туризму здійснили зарубіжні науковці Д. Еванс, Е. Френдо, В. Сколлон. Більшість учених вважають комунікативну компетентність вагомим складником професійної компетентності, яка в кожному виді діяльності має свою специфіку.

В умовах глобалізації та стрімкого розвитку індустрії туризму у світі особливо важливо проаналізувати роль специфічних навичок, зокрема навичок спілкування іноземними мовами, необхідних для ефективної роботи у сфері туризму.

Мета дослідження: Розглянути загальні та фахові іншомовні компетенції, сформованих у здобувачів освіти на заняттях з іноземної мови відповідно до професійної спрямованості підготовки фахівців у сфері туризму.

Завдання дослідження: охарактеризувати загальні, міжкультурні, лінгвістичні, комунікативні дискурсивні (мовленнєві) компетенції; обґрунтувати їхню роль у професійній підготовці майбутніх фахівців у сфері туризму.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах розвитку туристичної галузі особливої актуальності набуває якісна підготовка фахівців, здатних ефективно спілкуватися іноземною мовою у професійному середовищі. Формування загальних та мовленнєвих компетенцій здобувачів освіти туристичної спеціалізації є важливим завданням, реалізованим під час навчання іноземної мови, зокрема через поєднання мовних, комунікативних і професійно орієнтованих знань і навичок. У межах іншомовної освіти виокремлювано п'ять основних категорій компетенцій: загальні, міжкультурні, лінгвістичні, комунікативні та дискурсивні (мовленнєві).

Загальні компетенції – це сукупність особистісних якостей, знань, умінь і навичок, що не пов'язані безпосередньо з конкретною галуззю знань, але необхідні для ефективної життєдіяльності та професійної реалізації. Це ті компетенції, які приносять додаткову цінність для успішності студентів або продуктивності співробітників на робочому місці та які передавані з однієї сфери в іншу. Вони мають багато спільного з «м'якими навичками» («soft skills») включають командну роботу, навички професійного спілкування, активного слухання, переконання, вирішення проблем і прийняття рішень, дипломатичність, бажання досягти успіху, наполегливість, цілеспрямованість, адаптивність. У контексті туристичної освіти вони відіграють ключову роль, оскільки фахівець у сфері туризму повинен постійно взаємодіяти з представниками різних культур, вирішувати нестандартні ситуації та приймати обґрунтовані рішення. Заняття з англійської мови створюють сприятливі умови для розвитку загальних компетенцій, оскільки поєднують мовну підготовку з формуванням важливих особистісних і соціальних навичок. У процесі виконання комунікативних завдань студенти розвивають критичне мислення, вміння аналізувати та оцінювати інформацію, працювати в групах, висловлювати власну думку, аргументувати позицію та поважати альтернативні погляди на певну проблему.

Міжкультурна компетенція включає поведінку, переконання та цінності, сформовані в рамках національних або організаційних культур, які допомагають людям успішно

спілкуватися з представниками інших культур (Frendo, 2005). У професійному світі міжкультурна компетенція допомагає уникати непорозумінь, тож навчання мови за професійним спрямуванням доцільно поєднувати з вивченням соціальної поведінки (Scollon, 1995).

На заняттях з іноземної мови міжкультурна компетенція формується через ознайомлення здобувачів освіти з нормами мовленнєвої поведінки в різних країнах світу, аналіз культурних відмінностей, виконання практичних завдань, які імітують реальні ситуації спілкування з іноземними туристами, партнерами чи клієнтами. Користуючись перевагами читання та аудіювання, тематичних досліджень, викладач має можливість привернути увагу студентів до інцидентів, викликаних культурними відмінностями, стереотипами або упередженнями, запропонувати їм поміркувати над ними. Особливу роль відіграє порівняльний аналіз культур (наприклад, «Українська гостинність vs. японський етикет»), що допомагає студентам краще зрозуміти власний культурний код та адаптувати свою поведінку до міжнародного середовища.

Отже, розвиток міжкультурної компетенції у майбутніх фахівців туристичної галузі забезпечує їм здатність ефективно й етично взаємодіяти з клієнтами й партнерами в умовах глобалізованого світу.

Лінгвістична (мовна) компетенція – це імпліцитне знання, що дає змогу мовцеві розуміти і складати щоразу нові речення (фрази), відрізняючи граматично правильні від неправильних, перефразовуючи їх, будуючи синонімічні конструкції без зміни змісту висловлення. (Демська-Кульчицька, 2002). Лінгвістична компетенція зосереджена на фонології, граматиці та лексиці, тобто на основних елементах, які разом утворюють мову (Frendo, 2005).

Для успішного оволодіння студентами туристичної спеціалізації іноземною мовою першочергове значення має вивчення лексики. Традиційне надання переваги граматичному компоненту призводило до відірваності вивчення лексики від практичного її використання. З іншого боку, зосередженість на чистій контекстуалізації, панівній за комунікативного підходу, виявилася недостатньою для досягнення словникового порогу, тобто рівня

знань, необхідного для задовільного розуміння текстів на рівні L2, який значно перевищує базовий словниковий запас (Laufer, 1997).

А. Візенталь стверджує, що існувало упередження щодо словникового запасу, згідно з яким викладання лексики було еквівалентне наданню студентам довгих списків ізольованих слів, об'єднаних в семантичні поля, але не контекстуалізованих, які потрібно було вивчити напам'ять (наприклад, «робота в туризмі»: турагент, метрдотель, екскурсовод, сомельє, консьєрж, готельний гід, нічний менеджер, тощо) (Vizental, 2008). Але такий погляд абсолютно обмежений, оскільки такі «функціональні слова», як артиклі, займенники, прийменники, сполучники, модальні дієслова також є частиною лексики, оскільки забезпечують зв'язок між лексичними одиницями. Словотворення представляє інший, пов'язаний із вивченням лексики аспект: аббревіатури та акроніми, злиття двох лексем в одному терміні (наприклад, travelogue: travel + catalogue).

У сфері туризму володіння словниковим запасом має важливе значення з огляду на різноманітність професійних інтересів. Окрім термінології міжнародного вжитку, на яку значно вплинула англійська мова, професійна термінологія різних країн є великим лексичним багатством, особливо в секторах з вираженою діатопічною варіацією. Термінологія їжі, наприклад, відбиває місцеві мовні традиції. Крім назв регіональних чи національних страв (валенсійська паелья, андалузський гаспачо, корнуольські тістечка, бісквіт королеви Вікторії), самі продукти іноді мають різні назви залежно від місця побутування. Наприклад, у кількох країнах Латинської Америки квасоля називається «frijoles» або «porotos», а авокадо – «palta». Описи місцевостей і краєвидів теж позначені розмаїттям. Водночас уважаємо, що необхідно правильно ідентифікувати терміни, притаманні певній культурі, які не мають еквівалентів (так званих реалій) в інших мовах. До того ж вивчення лексики завжди має передбачати вивчення усталених лексичних виразів та словосполучень, як-от: *розміщення туристів, турагент, пакетний тур, внутрішні поїздки, виїзні поїздки*.

Дискурсивна (комунікативна) компетенція. Володіння кількома іноземними

мовами та ділове спілкування має надзвичайно важливе значення для успішного функціонування й розвитку туристичного бізнесу та ефективної взаємодії між туристами і працівниками туристичної галузі. Менеджери готелів до 80% свого робочого часу витрачають на спілкування з підлеглими, що значною мірою впливає на задоволеність останніх роботою. Більшість експертів вважають навички усного спілкування найважливішою частиною процесу ділового спілкування, яке включає процеси отримання повідомлення, його інтерпретації та відповіді на повідомлення.

Комунікативна компетенція передбачає вміння використовувати відповідні мовленнєві структури в різних контекстах професійного спілкування.

Г. Товканець (2020) трактує комунікативну компетенцію як «демонстровану сферу успішної комунікативної діяльності на основі засвоєних цінностей і стратегій вербального спілкування, підкріпленого мовними навичками й мовними вміннями». Н. О. Микитенко (2011) під іншомовною комунікативною компетенцією розуміє «здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми». До складу іншомовної комунікативної компетенції автор включає ефективні індивідуальні способи взаємодії з людьми, культуру спілкування і поведінки. Н. М. Бібік (2004) розглядає іншомовну комунікативну компетенцію як основу толерантної поведінки й узаємодії, долучення до цінностей як своєї, так і чужої культур.

Іншомовна комунікативна компетенція постає як система, до складників якої належать: комунікативні й пізнавальні здібності, пізнавальна активність, мотивація, креативність і готовність до іншомовного спілкування. Іншомовна комунікативна компетенція – це багаторівнева інтегральна особистісна якість, що дає людині змогу висувати та ефективно вирішувати задачі й проблеми різного рівня складності у сфері іншомовної взаємодії (Ніколаєва, 2010).

Комунікативна компетенція пов'язана також із здатністю розпізнавати мову та мовленнєві шаблони, тобто охоплює всі чотири види мовленнєвої діяльності: читання, аудіювання, письмо та мовлення. Що стосується рецептивних навичок, тобто читання та слу-

хання, то у реальному житті цілі, з якими люди щось читають чи слухають, подібні: пошук конкретної інформації, правильної відповіді на повідомлення, з'ясування подробиць певної справи. Здобувачі освіти повинні вміти з'ясувати імена туристів та їхні вподобання, деталі проживання, сформулювати свою пропозицію, відповісти на скаргу, поцікавитись у співробітників чи колег їхнім поглядом на певну проблему, написати звіт. Не менш важливою є навичка дедукції, тобто розуміння змісту сказаного з контексту, незважаючи на невідомі слова і структури. участь у його вдосконаленні та творенні.

Мовленнєва компетенція тісно пов'язана з мовною компетенцією – знанням норм мови, за якими будують словесні конструкції та повідомлення, здійснюють їх трансформацію. Особистість повинна володіти лексичними, граматичними, стилістичними засобами мови, якою спілкується, оскільки саме за допомогою них можна точно сформулювати думку, правильно викласти її в усному чи писемному мовленні. Йдеться передусім про знання мови на всіх її рівнях.

Мовленнєва компетенція передбачає вміння перефразовувати висловлення, розрізняти синонімію та омонімію, робити правильний наголос у словах, володіти літературним слововживанням, розуміти значення слова тощо. Для поглиблення мовленнєвої компетенції особистості важливе знання рідної мови, її походження, етимології й шляхів запозичення слів, термінології фаху, а також розуміння головних тенденцій розвитку української мови на сучасному етапі.

Крім рецептивних навичок, мовленнєва компетенція включає продуктивні навички: письмо та мовлення. Сучасні здобувачі освіти з туризму повинні оволодіти такими актуальними для їхньої майбутньої діяльності писемними жанрами, як електронні листи, офіційні листи (лист-клопотання, лист-запит, запрошення, листи-замовлення), резюме, рекламні матеріали (брошури й листівки), звіти, пропозиції чи записки, порядок денний. Останній вид мовленнєвої діяльності – говоріння – є пріоритетним для майбутніх спеціалістів. Найважливішими вміннями в діяльності мовлення вважають: здатність пояснювати й переконувати, представляти гарні презента-

ції, ефективно розмовляти по телефону, використовувати відповідні мовні кліше під час зустрічей і дискусій.

Отже, програма освітнього компонента «Іноземна мова за професійним спрямуванням» повинна бути гнучкою, щоб мати можливість адаптуватися до різних вимог. У кожному конкретному випадку необхідно визначити навчальні потреби здобувачів (комунікативні та пізнавальні) й відповідні мовні засоби для досягнення запропонованих цілей, враховуючи як необхідні навички, так і дискурсивні властивості залучених текстових жанрів від найбільш традиційних і шаблонних (рахунки, рахунки-фактури, журнали реєстрації) до орієнтованих на клієнта описів, брошур, путівників, веб-сторінок тощо. У будь-якому випадку знання мови професійного спрямування повинно поєднуватися з володінням загальним рівнем використання мови, що більш актуально у галузі туризму, ніж в інших професійних сферах, зважаючи на велику кількість інтерактивних ситуацій, що трапляються у їхньому повсякденному житті.

Усі вищезазначені компетенції можна розвинути на заняттях з іноземної мови тільки за умови правильного використання навчальних матеріалів. Фахівці в галузі викладання мов професійного спрямування погоджуються, що якісні матеріали мають відповідати певним вимогам: бути автентичними, заохочувати здобувачів до співробітництва та критичного мислення, задовольняти потреби студентів та інтегрувати мовні навички. Крім того, викладачі повинні залучати інші засоби, зокрема такі автентичні матеріали, як туристичні журнали (AFAR, The Travel, журнали Today's Traveller, The Sunday, тощо), телевізійні документальні фільми з відомих теле-

каналів (Travel&Living, The Travel Channel, TV Touring тощо), офіційні сайти (unwto.org, www.expedia.com, www.tourspain.es), туристичні блоги, брошури, записи розмови на робочому місці. Використання автентичних матеріалів пов'язане з певними труднощами, але ідеально підходить для студентів, які мають володіти мовою принаймні на середньому рівні (Dudley-Evans, 1998).

Висновки. Теоретичний аналіз дає підстави стверджувати, що іншомовне спілкування можливе за умови володіння здобувачами освіти мовою як засобом комунікації. Рівень ефективності комунікативного процесу зумовлений рівнем сформованості іншомовних компетенцій суб'єктів. Компетенція – це стійка готовність і здатність людини до будь-якої діяльності на професійному рівні. Ефективне спілкування в професійному колі – це взаємодія й узаємопроникнення лінгвістичної, соціокультурної та комунікативної компетенцій, рівень сформованості яких дає можливість майбутньому спеціалісту ефективно здійснювати іншомовну, а отже, міжмовну, міжкультурну і міжособистісну комунікацію. Можна констатувати, що метою вивчення іноземної мови професійного спілкування є підготовка студентів до ефективної комунікації в професійній площині. У сфері туризму та гостинності надзвичайно важливо розвивати не лише комунікативні мовні здібності, але й основні компетенції, зокрема загальні, міжкультурні, лінгвістичні, дискурсивні (мовленнєві).

Перспективу подальших наукових розвідок убачаємо в розробленні системи діагностики рівня сформованості загальних та мовленнєвих компетенцій у здобувачів освіти туристичної спеціалізації.

ЛІТЕРАТУРА

- Бібік Н. М.** Компетентнісний підхід : рефлексивний аналіз застосування. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи* : колективна монографія / за заг. ред. О. В. Овчарука. Київ : К.І.С., 2004. С. 47–52.
- Демська-Кульчицька О.** Мовна “competence” як об'єкт дослідження (проблема україномовного терміна). *Мовознавство* / відп. ред. В. Німчук. Київ : Пульсари, 2002. С. 224–228.
- Микитенко Н. О.** Теоретичні основи формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців природничих спеціальностей : монографія. Тернопіль : ТНПУ, 2011. 383 с.
- Ніколаєва С. Ю.** Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. *Іноземні мови*. 2010. № 1. С. 11–17.
- Товканець Г., Товканець О., Лендел Л.** Підготовка майбутніх учителів до реалізації педагогічної комунікації як умова ефективної професійної діяльності. *Vzdelávanie a spoločnosť IV : Medzinárodný nekonferenčný zborník*. Prešovskej univerzity v Prešove, 2020. P. 258–264.

- Dudley-Evans T., St. John M. J.** Developments in English for Specific Purposes : A multidisciplinary approach. Cambridge : Cambridge University Press, 1998. 301 p.
- Frendo E.** How to Teach Business English. UK. Harlow : Pearson Education, 2005. 168 p.
- Laufer B.** The lexical plight in second language reading. Words you don't know, words you think you know, and words you can't guess. *Second Language Vocabulary Acquisition. A Rationale for Pedagogy* / J. Coady, T. Huckin (eds.). Cambridge University Press, 1997. P. 20–34.
- Scollon R., Wong Scollon S.** Intercultural Communication. Oxford UK & Cambridge USA : Blackwell, 1995. 271 p.
- Vizental A.** Metodica predării limbii engleze : Strategies of Teaching and Testing English as a Foreign Language. București, Romania. Iasi : Editura Polirom. 2008. 368 p.

REFERENCES

- Bibik, N. M.** (2008). Kompetentnisnyi pidkhid: reflektivnyi analiz zastosuvannia [Competence approach: reflective application analysis]. In O. V. Ovcharuk (Ed.), *Kompetentnisnyi pidkhid u suchasnii osviti: svitovyi dosvid ta ukraïnski perspektivy – Competence approach in modern education: world experience and Ukrainian prospects* (pp. 47–52). Kyiv: K.I.S. [in Ukrainian].
- Demska-Kulchitska, O.** (2020). Movna “competence” yak ob'ekt doslidzhennia (problema ukrainomovnogo termina) [Language “competence” as an object of research]. In V. Nimchuk (Ed.), *Movoznavstvo – Linguistics*, (pp. 224–228). Kyiv: Pulsary [in Ukrainian].
- Dudley-Evans, T., & St. John, M.J.** (1998). *Developments in English for Specific Purposes: A multidisciplinary approach*. Cambridge: Cambridge University Press [in English].
- Frendo, E.** (2005). *How to Teach Business English*. UK. Harlow: Pearson Education [in English].
- Laufer, B.** (1997). The lexical plight in second language reading. Words you don't know, words you think you know, and words you can't guess. In J. Coady, T. Huckin (Eds.), *Second Language Vocabulary Acquisition. A Rationale for Pedagogy* (pp. 20–34). Cambridge University Press [in English].
- Mykytenko, N. O.** (2011). *Teoretychni osnovy formuvannia inshomovnoi profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv pryrodnychkykh spetsialnostei [Theoretical foundations of forming the professional foreign language competence of prospective specialists of sciences]*. Ternopil: TNPU, 2011 [in Ukrainian].
- Nikolaieva, S. Yu.** (2010). Tsili navchannia inozemnykh mov v aspekti kompetentnisnoho pidkhodu [Objectives of foreign language teaching in the aspect of competence approach]. *Inozemni movy – Foreign languages*, 1, 11–17 [in Ukrainian].
- Scollon, R. & Wong Scollon, S.** (1995). *Intercultural Communication*. Oxford, UK & Cambridge USA: Blackwell [in English].
- Tovkanets, H., Tovkanets, O & Lendel, L.** (2020). Pidgotovka maibutnikh uchyteliv do realizatsii pedahohichnoi komunikatsii yak umova efektyvnoi profesiynoi dialnosti [Training future teachers to pedagogical communication as a requirement for effective professional activity]. *Vzdelávanie a spoločnosť IV. Medzinárodný nekonferenčný zborník – Education and Society IV. International Non-Conference Proceedings*, (pp. 258–264). Prešovskej univerzity v Prešove [in Ukrainian].
- Vizental, A.** (2008). *Strategies of Teaching and Testing English as a Foreign Language*. București, Romania. Iasi: Editura Polirom [in English].